

Frå:
Naturvernforbundet i Kvam
v/ leiar Oddvar Soldal,
Kyrhagen 32,
5610 Øystese
Telf 90628548

Fiskeridirektoratet region Vest,

Mattilsynet

Øystese 18. september 2008

Føresegna om Hardangerfjorden

Me var tilstades og fekk orientering om framlegget til føresegn på møtet i Norheimsund 16. september. Fristen for å koma med merknadar er i kortaste laget og me reknar med at Naturvernforbundet i Kvam vert sett på lista som kan uttala seg seinare og.

Naturvernforbundet er svært bekymra for det biologiske mangfaldet i Hardangerfjord etter at den svært raske auken det har vore i oppdrett dei siste 30 åra og serleg dei siste ti år. Nokre av dei svært synlege resultatane er tilbakegangen i dei stammene av sjøaure og laks. Andre endringar i fiskestammene er lite kartlagt, bortsett frå brisling som også er truga.

I fyrste omgang er det difor viktig at det vert innført spesielle tiltak i Hardangerfjorden på grunn av:

- Fjordområdet si bæreevne
- Forhold knytta til sjukdomssituasjonen
- Viltlevande bestandar av laks og sjøaure
- Oppdrettsnæringa si langsiktige utvikling

Medan dette arbeidet pågår må omsynet til villfisken koma fremst. Det er viktig, men ikkje nok å sjå på næringa og forvaltinga sitt desperate behov for regulerande tiltak i høve til sjukdomssituasjonen.

Forsking som er gjort og er i gang viser at sjøaure og laks må få betre tilhøve i sjøen for å overleva på litt sikt. Me kan ikkje sjå at arbeidsgruppa har lagt vekt på det og dei overordna måla om biologisk mangfold i all naturforvaltning.

Departementet har opna for å setja klare ord på kva forvaltinga treng for å gripa inn for å sikra:

- Ei bærekraftig forvaltning av Hardangerfjorden.
- Miljø
- Helse

- Viltlevande bestand av laks og sjøaure

På denne bakgrunnen er inntrykket vårt at det må gjerast mykje meir med omsyn til lakselus og rømming.

Det undrar oss også at det ikkje vert teke meir omsyn til forvaltingsråd frå ma.

Havforskningsinstitutt har gitt. Så tidleg som i 2004 kjem instituttet med fylgjande forvaltingsråd på førespurnad frå departementet:

”Basert på den relativt gode dokumentasjonen av mengden lakselus som blir produsert i området, andel av vill laks og ørret med betydelig lakselusinfeksjon samt kunnskapen om lakselusen sin innvirkning på fiskens overleving, er det ganske klart at oppdrettsvirksomheten må ta en betydelig del av ansvaret for den kritiske situasjonen for de ville bestander av laks og sjøørret i Hardangerfjorden.

Et naturlig tiltak for å styrke bestandene vil derfor være å redusere infeksjonspresset fra lakselus produsert i oppdrettsanlegg.

”Dette kan skje ved å redusere mengden oppdrettslaks i området, eller ved å redusere nivået av lakselusinfeksjon i oppdrettsanlegg.”

Naturvernforbundet meiner det må vera biologisk feil og dermed dårleg forvaltning å ikkje ha lakselusa med i føresegna. Lakselus er, i tillegg til rømd oppdrettslaks på gyteplassane, det sterkaste trugsmålet mot lakse- og sjøaurestammene i Hardanger. Me krev at utvalet revurderer framlegget og forankrar problemområdet lakselus tydeleg også i denne føresegna.

Rømming er eit stort problem. I tillegg til den registrerte rømminga vert mykje ikkje rapportert og smolt som kjem seg ut. Det er naturleg å krevja særlege tiltak ved identifikasjon på gyteplass. Individmerking og feitfinneklipping av all smolt i anlegg i Hardangerfjorden er her konkrete tiltak. I tillegg krev me at prinsippet om at ureinar ryddar opp og/eller kostar opprydding vert forankra i den nye føresegna.

I det siste året har det vorte sett søkjelys på totale miljøet i Hardangerfjorden. Det ser ut som framlegget til føresegn tek lite omsyn til overordna vurdering i høve berekraft. Me saknar difor tiltak som kan bidra til å redusera utsleppa av næringssalt.

I brev frå Fiskeridirektoratet til departementet skriv fiskeridirektøren i si oppmoding:

”Et slikt spesielt forvaltningsregime må etter fiskeridirektørens oppfatning ha bærekraftig næringsutvikling som mål, være basert på involvering fra relevante interesser, være kunnskapsbasert og ha klare tålegrenser som ved overskridelse utløser forutsigbare forvaltingsgrep.”

Slike mål kan vera:

- Mål for andel rømd fisk på gyteplassen. Til dømes under 5 prosent innslag av oppdrettsfisk
- Klare nivå for lusesituasjonen for villfisk fra mars til oktober.
- Sjukdomssituasjonen i anlegga.

Fiskeridirektøren ber om at det vert opna for å få på plass ”forutsigbare forvaltingsgrep ved overtredelse”. Fiskeri- og kystdepartementet gir utvalet instruks om å ”vurdere om det er nødvendig å redusere det samlede produksjonspresset i området”.

Framlegget frå utvalet om at: ”Dersom tiltak fra forvaltning og næring ikke gir forventet resultat, kan det settes i verk tiltak for å redusere produksjonen.” er på denne bakgrunnen svært lite offensivt og uforståleg svakt.

Det kan sjå ut som at utvalet har valt ikkje å ta stilling til denne utfordringa. Dersom ein legg all kunnskap om følgjene av oppdrettsaktiviteten i Hardangerfjorden på bordet, er svaret uomtvisteleg. Ein biomassereduksjon er tvingar seg fram av omsyn til alle dei faktorane departementet ber utvalet ta omsyn til:

- Me har ikkje verkemiddel som håndterer lakselusproblema på eit forsvarleg vis i høve til påverknad på ville bestandar av laks og sjøaure.
- Innslaget av rømd oppdrettsfisk i vassdraga er uforsvarleg høgt
- Effektane av utsleppa av næringssalta frå næringa til miljøet er ikkje godt nok kjende

Etter vårt må føresegna for Hardangerfjorden ha økologiske mål som tek omsyn til både vill fisk, oppdrettsfisk og det biologiske mangfaldet.

Beste helsing
Naturvernforbundet i Kvam,
Oddvar Soldal, leiar